

24

Република Северна Македонија
Republika e Maqedonisë së Veriut
VLADA NA REPUBLIKA SEVERNA MAKEDONIJA
Qeveria e Republikes së Maqedonisë së Veriut
Скопје-Шkup

Влада на Република Северна Македонија
- ГЕНЕРАЛЕН СЕКРЕТАРИЈАТ -

ИД. БРОЈ: 1202-78-01			
Сектор Mesta Op.	Сектор Nutrit.	Полит. С. Shklop.	Вредност Vred.
	09-26/11	/	/

ЗДРУЖЕНИЕ ЗА БОРБА ПРОТИВ РАК "БОРКА ЗА СЕКОЈ НОВ ДЕН"- Скопје

(Име на здружението/ фондацијата)

ЗАВРШЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОЕКТОТ

Грижа за пациентите со карцином за време на пандемијата COVID-19

(Име на проектот)

Скопје, 31.01.2021 година
(Место) (датум)

1. Општи информации за проектот и корисникот

Број на Договор за обезбедување финансиска поддршка	25-46/1 од 19.6.2020
Име на здружението/фондацијата корисник	Здружение за борба против рак “БОРКА - за секој нов ден”, Скопје
Наслов на проектот	Грижа за пациентите со карцином за време на пандемијата COVID-19
Период на спроведување на проектот	од 01.06.2020 година до 31.12.2020 година
Лице овластено за застапување на корисникот	Билјана Додева Христовска
Проектен менаџер	Билјана Додева Христовска
Телефон и е-пошта за контакт	075/396 142 ; biba@borka.org.mk
Цел на проектот	Општата цел на овој проект е директна поддршка и помош во надминување на кризата со КОВИД19 кај пациентите заболени од малигна болест во Република Северна Македонија.
Целна група	Со реализацијата на овој проект, бенефит ќе имаат две целни групи на граѓани: - Пациенти заболени од сите видови малигни заболувања. Хематолошки ракови (леукемија, лимфом, миелом и слично) и солидни тумори односно, онколошки ракови (рак на дојка, рак на простата, рак на грло на матка, рак на кожа - меланом, рак на гастроинтестинални органи, гинеколошки органи, рак на бели дробови, панкреас, рак на дебело црево, саркоми и сл.) - Семејствата на пациентите заболени од малигни болести и оние кои директно се грижат за здравствената состојба и лекување на пациентите со рак
Целно подрачје и локација каде се спроведувал проектот	Национално на ниво на цела држава и локално во Скопје
Вкупна вредност на проектот (според договорот за обезбедување финансиска поддршка)	795.434,00ден.
Вкупно потрошени средства до денот на завршување на проектот	1.229.428,00 ден.

2. Резиме - Краток преглед на спроведените активности и оценка на постигнатите резултати на проектот.
(Резимето треба да одговара на содржината на проектот и да не е подолго од 200 зборови или 1-2 страници)

Кога за прв пат во нашата земја се соочивме со КОВИД 19, една од најризичната а воедни и најисплашената категорија на граѓани беа пациентите заболени со малигни заболувања. Да имаш дијагноза рак, сама по себе носи еден куп неизвесности и предизвици, но во тој момент борбата со оваа животозагрозувачка дијагноза беше уште потешка. Огромен беше предизвикот и за сите ние кои се бавиме со оваа тема во здравството, да ја прифатиме новонастанатата ситуација и да се обидеме да функционираме во ново создадените услови.

Обезбедување на навремена и релевантна информација во врска со нивната болест, дали ќе им биде достапна терапијата, дали ќе треба да ја одложат терапијата, дали ќе стигнат на време во болницата со оглед на полициските часови и карантинот во одредени општини, дали да се одложат контролните прегледи за следење на болеста и сите дијагностички процедури, дали ново -дијагностицираните пациенти ќе можат да се спроведат на хируршките клиници, беа само неколку од причините поради кои стравуваа овие пациенти и нивните семејства. Предизвикот да ги смириме и усогласиме нивните потреби и прашања со новонастанатата ситуација во клиниката за онкологија и клиниката за хематологија беше огромен бидејќи се работи за навистина голема група на граѓани од цела држава кои беа во паника.

Увидовме дека е голема потребата од поддршка и организирање активности со кои би се олеснило функционирањето на овие пациенти, би се заштитила нивната состојба од дополнителни компликации со КОВИД 19, но воедно би помогнале директно борбата против ракот да продолжи. Благодарение на овој проект и поддршката од Владата на Република Северна Македонија која ја препозна важноста за поддршка на нашата мисија, како и досегашната добра соработка со Министерството за здравство, раководителите и докторите од клиниките за хематологија и онкологија, успеавме да го премостиме јазот на информации преку обезбедување на веродостојни, професионални и навреме ажурирани информации за поддршка на овие пациенти и надминување на нивната загриженост и вознемиреност.

На пациентите им се обезбедија континуирана поддршка во однос на информација и едукација во состојба на КОВИД19. Се спроведуваа препораките за мерките за заштита од Министерството за здравство, информациите кои се однесуваа за хронично болните пациенти и информации поврзани со одлуките за здравствената заштита во време на КОВИД19 како и одлуките од МТСП за боледувањата и одлуките за враќање на работното место.

Во директна комуникација со пациентите и членовите од нивното тесно семејство дававме психолошка помош и поддршка, совети за надминување на кризата, и приспособување на новонастанатата состојба со КОВИД19. Исто така се даваа совети за начините на продолжување на терапија, третман, контролни прегледи и следење на болеста во комуникација со раководството на клиниките.

Се организираше доставување на таблетарна терапија на пациентите кои живеат надвор од Скопје. Терапијата им се носеше директно во нивниот град со цел избегнување на редиците и гужвите во клиниките, а со тоа и се грижевме за намалување на изложеноста за добивање на вирусот КОВИД19. За времетраење на проектот од јуни до крајот на декември 2020 година, обезбедени беа над 130 пациенти со таблетарна терапија во следниве градови: Берово, Битола, Валандово, Велес, Виноца, Гевгелија, Гостивар, Делчево, Демир Хисар, Дојран, Кавадарци, Кичево, Кочани, Кратово, Крива Паланка, Крушево, Куманово, Неготино, Охрид, Пехчево, Прилеп, Пробиштип, Ресен, Радовиш, Св. Николе, Струга, Струмица, Тетово, Штип

Беше изработен протокол за работа со пациенти со малигни заболувања, за активистите на БОРКА кои ќе работат директно со пациентите (доставување на лекови и перики). Исто така беше набавена заштитна опрема, скафандери, визири, маски и средства за дезинфекција.

Креиравме интернет платформа за пациентите со малигни заболувања во ситуација на КОВИД 19 на веб страната на Борка која ги содржи сите потребни информации. Објавени повеќе статии за влијанието на ковидот и

третманите со рак, за секов вид на рак посебно, објавен е водичи за пациентите со малигни болести кој беше изработен на македонски и албански јазик. <http://borka.org.mk/kovid19/>

Беше спроведена онлајн анкета за влијанието на КОВИД19 врз пациентите со малигни заболувања. Одговорија 103 испитаници а резултатите укажуваа на тоа дека речиси 90% од испитаниците чувствуваат страв, неизвесност и анксиозност предизвикана од пандемијата. Исто така одговорите укажуваа на тоа дека голем број од контролните прегледи и редовните терапии се одложени за најмалку 3 месеци што претставува сериозно загрозување на здравјето на пациентите. Исто така, скрининг програмите беа одложени за најмалку 6 месеци.

Беше спроведена кампања на социјалните медиуми преку секојдневни објави за навремено информирање на пациентите за сите промени, новости, протоколи, ограничувања или процедури за лекување и контролни прегледи. Досегот изнесуваше и до 300.000 прегледи.

Во овој период продолжи редовното информирање на пациентите за активностите за помош при дистрибуција на онколошка таблетарна терапија а беше обезбеден и Координатор за креирање на листи со пациенти од цела држава за навремена дистрибуција на терапија во време на КОВИД19. Освен 130те пациенти обебедени со таблетарна терапија низ цела држава и повеќе од 100 други услуги кон пациентите со малигни заболувања во ситуација на КОВИД 19.

СОС линијата продолжи да работи со зголемен интензитет и имавме повеќе од 1500 повици на СОС телефонската линија. Беа одржани телефонски состаноци со менаџерите на клиниките и беше одржувана постојана координација за состојбата и проблемите при закажување на дијагностички прегледи. Исто така, редовно комунициравме со министерот за здравство за горенаведените проблеми и се обидувавме заеднички да се донесат најдобри решенија за пациентите со малигни заболувања. Она што е најбитно да се истакне е дека пациентите со рак, во најголемата криза со КОВИД19, не останаа без терапија.

Почетокот на октомври го започнавме со објавување на литературен предизвик на тема “ИМАМ СИЛА ДА ЈА ПОМИНАМ СЕКОЈА ПРЕПРЕКА”. Пристигнатите творби требаа да бидат обрајвени на крајот од годината, но поради пандемијата која беше неизбежна и за вработените во БОРКА, истите се одложени и ќе бидат објавени во рамките на Светскиот ден на ракот, 4ти февруари 2021г. на нашата веб страна и социјалните мрежи, а со доделувањето на сертификатите, ќе следи и виртуелен настан со сите учесници на литературниот предизвик.

Во октомври, во целост беше реализирана **13та Национална конференција за рак на дојка**, за прв пат онлајн со вклучени 150 домашни и интернационални учесници.

Во рамки на Националната кампања за Рак на дојка која Борка ја организира редовно секоја година, бевме партнер во организирањето на најголемиот европски спортски настан за подигнување на јавната свест за ракот на дојка „Race for the Cure“ и организатор на кампањата во Македонија.

Со министерот за здравство, Доц. Д-р Венко Филипче одржание беа неколку средби и состаноци каде ги презентиравме проблемите со кои се соочуваат пациентите со малигни заболувања во период на КОВИД19. Дефинирана беше потребата за донесување на посебни патеки за ставање во функција на скрининг програмите, дијагностичките прегледи и прегледите за следење на болеста (малигнитетите) со клиниката за радиологија и останатите клиници кои даваат дијагностички процедури. Во септември и ноември со министерот за здравство повторно беа организирани средби со министерот за здравство, на кои беа донесени заклучоци и дефинирани барања од 9 претставници на ПОи и ГОи за ревидирање на правата на хронично болните во состојба на КОВИД19 согласно променетата состојба со пандемијата, како што е ослободување на хроничните пациенти од работа во ситуација на КОВИД19 со одредени критериуми.

Поддршката на овој проект се покажа како оправдана со оглед на позитивните успеси на проектот кој беше од огромно значење и согласно состојбата во нашата земја, сметаме дека треба да продолжи бидејќи пациентите со рак не треба да бидат заборавени во пандемијата со КОВИД19.

3. Спроведени активности и резултати од проектот

Наведете ги активностите (како што се предвидени во проектот), опишете ги преземените активности со периодот на спроведување и постигнатите резултати

Активност (како што е предвидено со проектот)	Опис на спроведената активност	Период на спроведување	Постигнати резултати
A. 1.1 Едукација на персоналот и на лицата кои ќе ги спроведуваат активностите од проектот.	Обука за начините на заштита, носење на заштитна опрема и информирање за сите препораки и мерки пропишани од страна на министерството за здравство при состојба на КОВИД 19. Набавка на заштитна опрема.	Јуни / Јули 2020	P.1.1. Создавање на информирани и едуцирани активисти кои даваат услуги и има помагаат на пациентите со рак, едуцирани пациенти со малигни заболувања за начините на здравствена заштита, следење и почитување на мерките и препораките од државните институции.
A.1.2. Креирање на протокол за работа за активистите на БОРКА	Информирање и запознавање на корисниците на нашите услуги пред директна комуникација (доставување на лекови и перики).	Јуни/ Јули 2020	Објавување на истиот протокол за работа со онколошките пациентина платформата.
- A.1.3. Креирање на онлајн "Платформа за пациент со малигни заболувања во ситуација на КОВИД 19" на страната на здружението, - A.1.4. Постојано ажурирање на платформата и фејсбук социјалните мрежи со нови информации.	- Дизајн, креирање, обезбедување на навремени информации и препораки од Министерството за здравство, здравствените институции, СЗО, препораки од други европски и интернационални асоцијации кои се занимаваат со малигните заболувања на тема КОВИД 19 - Објавување на досегашните видеа и иконографиките кои веќе ги има објавено Министерството за здравство за начините на заштита, носење на заштитната опрема и гришата за време на КОВИД 19.	Јуни- Јули 2020 Јули - Декември 2020	- .1.2. Реализирана онлајн Платформа со сите информации за состојбата со КОВИД 19 и малигните заболувања. Информирани пошироката јавност. К Подигнато нивото на заштита. - P.1.3. Надминати и препознаени лажни вести, псеудо информации.. Навремено информирана група на граѓани, пациенти со рак и нивните семејства за работата, функционирањето на здравствените институции, начини на заштита, превенција од КОВИД 19, со акцент на специфичната група на хронични пациенти - пациентите со рак.
- A.2.1. Комуникација и состаноци со претставници од институциите (Клиника за онкологија, Клиника за хематологија и др.) и дефинирање на начините на соработка.	- Развивање на партнерство со клиниките за хематологија и онкологија	Јуни- Декември 2020	- P.2.1. Подобрена и продлабочена комуникација и соработка со институциите каде се лекуваат пациентите со малигни заболувања во цела држава. Подигнато нивото на партнерство помеѓу невладиниот сектор и институциите.
- A.2.2. Иницирање на создавање на нови протоколи, и дисперзирана дистрибуција на таблетарна терапија во здравствените институции во Северна Македонија	- Состаноци со министерот за здравство и изработка на барање/ план за работа и доставен до институциите за работа со пациенти со малигни болести во време на Обезбедување на навремени информации за начините на лекување и функционирање на клиниките во однос на сите превентивни програми, и контролни програми за следење на болеста.	Септември 2020	- P.2.2. Иницирано донесување на одлуки за подобрување на состојбата на хронично болните доставен до институциите за работа со пациенти со малигни болести во време на КОВИД19

